

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke  
den 17. februar 2019

Kirkedag: Søndag septuagesima

Tekst: Jer 9,22-23; 1 Kor 9,24-27; Matt 20,1-16

Salmer:

SK: 736 \* 392 \* 170 \* 360

LL: 736 \* 311 \* 392 \* 170 \* 473 \* 360

Aller først vil jeg godt sige, at den sidste salme, vi synger i dag, faktisk ikke har så meget med evangeliet at gøre. Når jeg alligevel har valgt at sætte den på salmetavlen i dag, skyldes det nogle få og relevante berøringspunkter.

Det ene berøringspunkt med dagens evangelium er kaldet til at tage en opgave op. Vel at mærke en opgave i det at bringe evangeliet ud til andre mennesker ved forskellige gerninger i vore liv. Som vingårdsmanden ustandseligt kalder mennesker ind i sin vingård, således kalder Gud ustandseligt os ind i tjenesten til at udbrede evangeliet ved direkte missions- og forkyndervirksomhed eller ved vor livsførelse. Og det er et kald, der lyder til enhver kristen i enhver tid i livet. Derfor er det heller ikke altid det samme konkrete kald, der lyder livslangt til det samme menneske; men overordnet set er det altid det samme kald til alle menneske i hele livet: Bring Guds evangelium ud. Og vi må aldrig glemme, at hvad vi får af Gud, skal vi dele med hinanden. I Guds rige må vi aldrig have nok i os selv. Vi skal også som kirke huske missionsforpligtelsen og kaldet til mission. Derfor også denne salme i dag, selv om evangeliet ikke handler om kald til mission.

Det andet berøringspunkt er spørgsmålet i v. 4:  
Hvad har du gjort for Herren,  
som for dig sig gav?

Pointen er, at den gave, Jesus i sig selv er for os, altid vil overgå vore gaver og vores given os selv i kaldet. Jesu gave til os vil altid være større og størst. Så vi har ikke noget at have det i, hvis vi synes, at vi har måtte give afkald på noget.

Herved røres der ved noget centralt i dagens evangelium, om end under en lidt anden synsvinkel, nemlig forholdet mellem Herrens gave og menneskers indsats.

Lignelsen, Jesus fortæller, har som overskrift i Bibelen: "Lignelsen om arbejderne i vingården." Hvis I bruger at gøre notater eller lignende i Jeres Bibel, så vil jeg opfordre Jer til at strege denne overskrift ud. For lignelsen handler ikke om arbejderne i vingården. Lignelsen handler om en vingårdsejer. Det handler om vingårdsejeren og dennes adfærd i forbindelse med at hyre og udbetale løn til sin arbejdskraft.

Med den nuværende overskrift sættes fokus på arbejderne og ikke på vingårdsejeren. Og arbejderne træder også ret meget i fokus, fordi vingårdsejeren faktisk fremprovokerer en lidt kedelig reaktion hos nogle af arbejderne. Hvis han havde gjort som normalt, så havde han udbetalt de hel-dags-ansatte den aftalte denar først; de havde taget, hvad de var blevet lovet og var gået. De ville slet ikke have opdaget, hvad de øvrige havde fået, og der ville ikke have været nogen konflikt. En konflikt, som, hvis fokus skal være på arbejderne, jo viser en lidt kedelig side af mennesket. Nemlig misundelse og vrede og uretfærdighed. Det er helt i orden, at det går andre godt; men det skal ikke være på nogles bekostning eller det, at de bliver gjort til grin, og slet ikke mig. For der er jo den mulighed, at når disse løsarbejdere næste dag står på torvet, så er der nogle, der hoverer: Ha, I knoklede hele dagen. Vi knoklede kun en time, og alligevel fik vi det samme som Jer. Nej, den konflikt

skal frem i situationen, således at vingårdsejeren kan komme med sin forklaring. Ikke til forsvar, ikke til accept, ikke til retfærdiggørelse. Men ganske enkelt til forklaring for, hvorfor han gør, som han gør. Og derfor gør han det højst overraskende, at begynde med lønudbetalingen til de sidste først og til sidst tage de første, der blev hyret. Og så har det måske alligevel noget med retfærdighed at gøre. Men ikke som vi forstår det. Heller ikke som arbejderne forstår det. Men som vingårdsejeren forstår det, hvilket vil sige, som Gud forstår det.

Lignelsen handler om Gud og er en illustration af, at Gud gør med sit, som Han vil, fordi Han er god! Det betyder også, at hvad der for Gud er retfærdigt, godt, faktisk af mennesker kan opfattes som uretfærdigt, ondt – jf. ordene om, at arbejderens øje er ondt, fordi ejeren er god.

Et eller andet sted synes jeg, at denne lignelse nemt kan berøre mig på det teoretiske plan. Jeg forholder mig til den intellektuelt, og tænker, at ja, det er jo også rigtigt. Min retfærdighedsmålestok kan i misundelse og følelse af at være til grin godt blive lidt lille. Jeg bør nok tænke anderledes, og øve mig i ikke at være misundelig, når det går andre mennesker godt. Men, hvis det er her, vi lander, ved læsningen af denne lignelse, så har vi ikke forstået, hvad der rigtigt er på spil, og hvilket fantastisk budskab Jesus lægger i lignelsen.

Lad os prøve at gå ind i det ad en lidt anden vej, som måske flytter lignelsens berøring fra hovedet og ned i hjertet, ned i følelserne, ud i livet.

Det handler om Himmeriget. Hvad tænker vi om Himmeriget, altså Guds herlighed, Himlen, hvor Guds vilje sker? Kan vi forestille os, at vi ikke under alle mennesker at se Guds herlighed og kunne leve med troen på, at efter døden skal de

opstå i Guds herlighed? Kan vi forestille os, at vi har den tanke, at nogle mennesker ikke skal have del i det, for det har de ikke fortjent? Ja, det kan vi godt. Og det ligner lidt de perspektiver, der også er inde i den verserende debat om tidlig pensionsalder. Mange siger, at det er de ufaglærte, håndværkeruddannelserne og de kortere uddannelser, der slides hårdest ned; men det er også i disse grupper af befolkningen, der er den mest usunde livsstil, siges det. Og kan det være rigtigt, at det måske i realiteten er deres usunde livsstil, der har slidt dem ned, og så skal de alligevel have gunstigere pensionsalder end andre?

På samme måde kan vi faktisk også godt tænke, at der er nogle, der ikke har fortjent Guds herlighed, og alligevel møder de Guds kærlighed. Og det er så også her, at jeg synes, at det nemt kan blive lidt for intellektuelt. For nu at bruge nogle floskellignende argumenter, så glæder mange sig jo over, at f.eks. røveren ved siden af Jesus på korset, ikke bare blev husket af Jesus i Paradis, men fik lovning på at være med Jesus i Paradis. Det er da herligt. En solstrålehistorie, selv om det var i sidste øjeblik. Hvilken herlig og nådig Gud vi har! Et andet argument er, at verdenshistoriens mest bestialske uhyrer i form af ledere, Hitler, Stalin, Idi Amin osv. jo også kan blive omsluttet af Guds nåde. Jeg må så indrømme, at i min verden har jeg virkelig svært ved at forestille mig en Hitler sige: Gud, vær mig nådig! Men det er jo mit problem, og ikke nødvendigvis hverken Hitlers eller Guds. Men vi kommer ikke uden om, at hvor uretfærdigt det end kan synes, så overgår Guds retfærdighed vores også i forhold til sådanne mennesker, og det accepterer vi. Men det er lidt teoretisk. For der findes også nogle tilfælde, hvor den intellektuelle berøring af evangeliet falder sammen og teorien går i stykker. Og det er dér, hvor vi selv er involveret.

Det er dér, hvor vi har et ansigt for os, som er blevet indbegrebet af svigt, af forurettelse, af vold, af had, af uretfærdighed og alt muligt andet, som har gjort os fortræd og ødelagt vore liv, invalideret vore følelser, minder, oplevelser af tider i vore liv osv. Og så skal vi tænke os disse mennesker siddende på Gud skød og få tørt tåren af deres kinder. Kan det virkelig passe? Og nogle gange kan det blive fulgt op af tanken: Hvorfor i al verden skal jeg så kæmpe for at være et troende menneske hele livet? Hvorfor skal jeg forsøge at leve min kristne tro og overbevisning ud i mit liv? Hvorfor skal jeg – med reference til sidste salme – arbejde med frygt og bæven ydmygt på frelsens værk? Er jeg ikke til grin? Dér, hvor dette virkelig kan gøre ondt er der, hvor jeg ser et billede for mig og må sige: Hvor var du dog et svin i mit liv; men hvor bliver det herligt at stå sammen med dig og lovsynges Lammet på tronen!

Det er helt herinde i dette, at Jesus rammer os og vil ramme os med lignelsen om Guds gøren med sin retfærdighed, som Han vil. Og han er nød til at ramme os helt derinde, for at få os til at se realiteten og perspektiverne i Guds retfærdighed.

Hvis ikke vi ser det, så ender vi nemt dér, hvor vi tror, at kirkegang, bøn, bibellæsning, lidt missions-udfoldelse i frivilligt kirkeligt arbejde, de rigtige meninger i forhold til Bibelen og andet lignende giver os et fortrin i Guds retfærdighed. Så får vi nemt et billede af Guds herlige Himmel, som tager udgangspunkt i templet i Jerusalem, hvor man havde det hellige og det allerhelligste, men nu blot med Himlen med et sted for de hellige og et sted for de allerhelligste. Det kan godt være, at det vil være retfærdigt i menneskers øjne, men ikke i Guds.

Derfor er det troende liv alligevel ikke til grin. Arbejderen, der brokker sig i lignelsen, har i vrede og misundelse totalt mistet

glæden ved den løn, han selv har fået. Det troende liv for Guds åsyn og med Guds velsignelse og den bevidste erkendelse af Guds nåde, barmhjertighed og retfærdighed, bevarer os i glæde hos Gud og gør det nemmere for Guds velsignelser at nå konkret ud i vore liv og gøre både liv og død nemmere. Derfor skal vi stadig opfordre til troens liv og mission og forkyndelse til tro.

Men vi må også acceptere, at Gud gør med sit, som Han vil, også når det betyder, at de sidste bliver de første. Vore liv, de være sig nok så hellige eller ugudelige, tæller hverken for eller imod Guds retfærdighed og kærlighed. De kan have konsekvenser for, om vi ser Guds retfærdighed og kærlighed. Og de har konsekvenser for, hvordan vort liv bliver udfoldet. Men de har ikke konsekvenser for Guds vilje til at ville have mennesker i sin vingård.

Derfor er det i lignelsen også vingårdsejeren, der selv hyrer folk. I virkelighedens verden ville det have været forvalteren, der varetog denne opgave, og ved fyraften skulle han så aflægge rapport over, hvordan dagen i vingården var gået. Vingårdsejeren går selv ud og henter folk ind i vingården. Gud Herren kalder selv på os. Gud skal ikke forklare eller stå til regnskab for os. Han gør med sit, som Han finder retfærdigt. Og det er jeg Ham i hvert tilfælde taknemmelig for.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.